

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

A6-0263/2008

24.6.2008

VERSLAG

over plaatselijke media in Europa
(2008/2011(INI))

Commissie cultuur en onderwijs

Rapporteur: Karin Resetarits

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	9
UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE	15

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over plaatselijke media in Europa (2008/2011(INI))

Het Europees Parlement,

- gelet op de artikelen 150 en 151 van het EG-Verdrag,
- gelet op het op 2 oktober 1997 ondertekende Verdrag van Amsterdam houdende wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie, de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten, Protocol nr. 9 betreffende het openbare omroepstelsel in de lidstaten, C340/109,
- gelet op artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien de UNESCO-conventie inzake culturele diversiteit die de wettigheid van overheidsbeleid voor de erkenning en bevordering van pluralisme erkent,
- gelet op Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Kaderrichtlijn)¹,
- gelet op Richtlijn 2002/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische-communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten (Toegangsrichtlijn)²,
- gelet op Richtlijn 2002/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 betreffende de machtiging voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Machtigingsrichtlijn)³,
- gelet op Richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Universeledienstrichtlijn)⁴,
- gelet op Richtlijn 2007/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2007 tot wijziging van Richtlijn 89/552/EEG van de Raad betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake de uitoefening van televisieomroepactiviteiten⁵,
- gelet op Beschikking nr. 676/2002/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een regelgevingskader voor het radiospectrumbeleid in de Europese

¹ PB L 108 van 24.4.2002, blz. 33.

² PB L 108 van 24.4.2002, blz. 7.

³ PB L 108 van 24.4.2002, blz. 21.

⁴ PB L 108 van 24.4.2002, blz. 51.

⁵ PB L 332 van 18.12.2007, blz. 27.

Gemeenschap (Radiospectrumbeschikking)¹,

- gezien het Witboek van de Commissie inzake een Europees communicatiebeleid (COM(2006)0035),
 - gezien de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, getiteld "Een Europese aanpak van mediageletterdheid in de digitale omgeving" (COM(2007)0833),
 - gezien zijn resolutie van 14 juli 1995 inzake het Groenboek Strategische opties voor de versterking van de programma-industrie in de context van het audiovisuele beleid van de Europese Unie,
 - gezien het werkdokument van de Commissiediensten, getiteld "Media pluralism in the Member States of the European Union" (SEC(2007)0032),
 - onder verwijzing naar zijn resolutie over de risico's van schending in de EU en met name in Italië van de vrijheid van meningsuiting en informatie (artikel 11, lid 2 van het Handvest van de grondrechten)²,
 - gezien de in opdracht van het Europees Parlement uitgevoerde studie "De stand van zaken van "community media" in de Europese Unie",
 - gezien aanbeveling "Community Media/Rec (2007)2" van het Comité van ministers van de Raad van Europa aan de lidstaten inzake mediapluralisme en inhoudelijke verscheidenheid in de media,
 - gezien de verklaring van het Comité van Ministers van de Raad van Europa over de bescherming van de rol van de media in de democratie in het licht van de mediaconcentratie (Decl-31.01.2007E),
 - gezien de Gemeenschappelijke Verklaring inzake diversiteit in het omroepstelsel, opgesteld door de speciale VN-rapporteur voor de vrijheid van meningsuiting, de vertegenwoordiger van de OVSE voor de vrijheid van de media, de speciale rapporteur van de OAS voor de vrijheid van meningsuiting en de speciale rapporteur van de ACHPR (Afrikaanse Commissie voor de rechten van mensen en volken) voor de vrijheid van meningsuiting en de toegang tot informatie (goedgekeurd op 12 december 2007),
 - gelet op artikel 45 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie cultuur en onderwijs (A6-0263/2008),
- A. overwegende dat plaatselijke media non-profitorganisaties zijn en rekenschap verschuldigd zijn aan de gemeenschap waarop hun diensten gericht zijn,
- B. overwegende dat dergelijke media op non-profitbasis primair ten doel hebben activiteiten van openbaar en/of particulier belang te ontplooien zonder commercieel of geldelijk

¹ PB L 108 van 24.4.2002, blz.1.

² Aangenomen teksten, P5_TA(2004)0373.

winstoogmerk,

- C. overwegende dat het feit dat zij rekenschap zijn verschuldigd aan hun gemeenschap betekent dat plaatselijke media de gemeenschap over hun activiteiten en beslissingen moeten inlichten, dat zij deze moeten rechtvaardigen en dat zij in het geval van eventueel wangedrag moeten worden gestraft,
- D. overwegende dat er tussen de lidstaten belangrijke verschillen bestaan met betrekking tot de verspreiding en invloed van plaatselijke media, welke het grootst zijn in die lidstaten die duidelijk hun legale status erkennen en zich bewust zijn van hun meerwaarde,
- E. overwegende dat sommige plaatselijke media openstaan voor deelname aan het produceren van media-inhoud door leden van de gemeenschap, en aldus actieve deelname van vrijwilligers aan mediaproducties bevorderen in plaats van passieve mediaconsumptie,
- F. overwegende dat plaatselijke media veelal niet gericht zijn op de meerderheid van de samenleving, maar in plaats daarvan op een verscheidenheid aan kleinere, specifieke en vaak lokale of regionale doelgroepen;
- G. overwegende dat plaatselijke media een brede maar grotendeels niet erkende rol in het medialandschap spelen, vooral als bron van lokale media-inhoud, en innovatie, creativiteit en diversiteit van media-inhoud bevorderen,
- H. overwegende dat plaatselijke media moeten beschikken over een duidelijk omschreven taakstelling, zoals het voorzien in een sociale behoefte, die eveneens tot uitdrukking moet komen in de door deze media geproduceerde inhoud,
- I. overwegende dat een van de belangrijkste zwakke punten van de plaatselijke media in de Europese Unie is gelegen in het feit dat zij door vele nationale rechtsstelsels niet worden erkend, en dat ze tot nu toe in geen enkele relevante wetstekst van de Europese Unie aan bod komen,
- J. overwegende dat de invoering van een gedragscode naast wettelijke erkenning de status, procedures en rol van de sector zou verduidelijken, en daardoor zou bijdragen aan zekerheid binnen de sector en ook de onafhankelijkheid zou waarborgen en wangedrag voorkomen,
- K. overwegende dat het internet in deze sector een nieuw tijdperk met nieuwe mogelijkheden en uitdagingen heeft ingeluid, en dat de kosten voor de overstap van analoge naar digitale transmissie een significante last voor de plaatselijke media vormen,
- L. overwegende dat 2008 is uitgeroepen tot Europees jaar van de interculturele dialoog, wat betekent dat de media in de Europese Unie een bijzonder belangrijke rol hebben te spelen omdat ze voorzien in uiterst geschikte uitdrukkings- en informatiemiddelen voor kleinere culturele groeperingen binnen de maatschappij als geheel en voor voortzetting van de interculturele dialoog gedurende 2008 en daarna,

- M. overwegende dat plaatselijke media een belangrijk middel zijn om burgers een eigen stem te geven en om ze te stimuleren actief deel te nemen aan het maatschappelijk leven, overwegende dat zij de maatschappelijke discussie verrijken omdat zij intern pluralisme (van ideeën) vertegenwoordigen, en overwegende dat eigendomsconcentratie een bedreiging vormt voor diepgaande mediaberichtgeving over lokale kwesties die voor alle groepen binnen de gemeenschap van belang zijn,
1. benadrukt dat plaatselijke media een effectief middel zijn voor het versterken van de culturele en taalkundige verscheidenheid, sociale cohesie en lokale identiteit, hetgeen de diversiteit van de sector verklaart;
 2. wijst erop dat plaatselijke media ertoe bijdragen de identiteiten van specifieke belangengemeenschappen te versterken en leden van dergelijke gemeenschappen tegelijkertijd in staat te stellen een dialoog met andere groepen van de samenleving aan te gaan, zodat deze media een belangrijke rol spelen bij de bevordering van tolerantie en pluralisme in de samenleving en bijdragen tot de interculturele dialoog;
 3. benadrukt tevens dat de plaatselijke media de interculturele dialoog bevorderen door bij te dragen aan de educatie van het grote publiek, negatieve stereotypen te bestrijden en het beeld te corrigeren dat de massamedia geven van sociale groepen die buitengesloten dreigen te worden, zoals vluchtelingen, migranten, zigeuners en andere etnische en religieuze minderheden; benadrukt dat plaatselijke media een instrument voor het vergemakkelijken van de integratie van immigranten zijn en het aan achtergestelden geven van de mogelijkheid een actieve rol in de samenleving te spelen door aan debatten deel te nemen die voor hen van belang zijn;
 4. wijst erop dat plaatselijke media een belangrijke rol als waardevolle werkervaringsplek kunnen spelen in opleidingsprogramma's waar externe organisaties, waaronder universiteiten, en onervaren leden van de gemeenschap bij betrokken zijn; wijst erop dat mensen een opleiding geven in digitale, web- en redactionele vaardigheden door middel van deelname aan activiteiten van plaatselijke media in nuttige en overdraagbare vaardigheden resulteert;
 5. wijst erop dat plaatselijke media als katalysator voor lokale creativiteit fungeren doordat zij kunstenaars en creatieve ondernemers een openbaar platform bieden voor het uitproberen van nieuwe ideeën en concepten,
 6. is van oordeel dat plaatselijke media ertoe bijdragen de mediageletterdheid van de burgers te bevorderen door hen rechtstreeks te betrekken bij de productie en verspreiding van media-inhoud, en moedigt plaatselijke media op scholen aan om jongeren maatschappelijk betrokken te maken, hen te leren omgaan met media en ze een aantal vaardigheden bij te brengen die ze verder kunnen gebruiken voor deelname aan plaatselijke media;
 7. benadrukt dat plaatselijke media ertoe bijdragen het pluralisme in de media te versterken, aangezien zij onderwerpen die voor een bepaalde gemeenschap van centraal belang zijn, vanuit aanvullende invalshoeken benaderen;

8. wijst erop dat, gezien het feit dat publieke en commerciële media in bepaalde gebieden, waaronder afgelegen gebieden, niet of niet meer aanwezig zijn, en door de tendens van commerciële media om lokale inhoud te beperken, plaatselijke media soms de enige bron van lokaal nieuws en informatie en de enige stem van lokale gemeenschappen zijn;
9. is verheugd over het feit dat plaatselijke media de aandacht van het publiek kunnen vestigen op bestaande openbare diensten en de participatie van de burgers in het publieke debat kunnen bevorderen;
10. is van oordeel dat plaatselijke media een doeltreffend middel kunnen zijn om de Unie dichter bij haar burgers te brengen door zich te richten op speciale groepen kijkers of luisteraars, en beveelt verder aan dat de lidstaten actiever met plaatselijke media samenwerken teneinde een intensievere dialoog met de burgers aan te gaan;
11. wijst erop dat een goede kwaliteit van de plaatselijke media essentieel is voor een volledige benutting van hun mogelijkheden en benadrukt het feit dat zonder voldoende financiële middelen een dergelijke kwaliteit niet mogelijk is; wijst erop dat de financiële middelen van plaatselijke media sterk uiteenlopen maar in de regel vrij schaars zijn, en erkent dat extra financiële steun en digitale aanpassing de plaatselijke media in staat zou stellen om verder te innoveren en nieuwe en essentiële diensten te leveren die het bestaande analoge aanbod meerwaarde zouden geven;
12. constateert dat de sector de steun ontbeert die nodig is om in staat te zijn tot grotere inspanningen ter verbetering van zijn vertegenwoordiging bij en zijn contacten met de Europese Unie en nationale besluitvormers;
13. benadrukt de noodzaak van politieke onafhankelijkheid van plaatselijke media;
14. verzoekt de Commissie en de lidstaten rekening te houden met de aspecten in de resolutie door plaatselijke media te definiëren als:
 - a) op non-profitbasis werken, onafhankelijk zijn en in de eerste plaats activiteiten van publiek en maatschappelijk belang ontplooiën, met duidelijk vastgelegde doelstellingen die altijd een maatschappelijk oogmerk hebben en bijdragen aan de interculturele dialoog;
 - b) rekenschap verschuldigd zijn aan de gemeenschap waarop hun diensten zijn gericht, wat betekent dat zij de gemeenschap over hun activiteiten en beslissingen moeten inlichten, dat zij deze moeten rechtvaardigen en dat zij in het geval van eventueel wangedrag moeten worden gestraft, zodat de diensten de belangen van de gemeenschap blijven dienen en "topdown"-netwerken worden voorkomen;
 - c) moeten openstaan voor deelname aan het produceren van media-inhoud door leden van de gemeenschap, die aan alle productie- en managementaspecten mogen deelnemen terwijl zij die verantwoordelijk zijn voor de redactionele inhoud een professionele status moeten hebben;

15. adviseert de lidstaten om, voor zover zij dit nog niet hebben gedaan, plaatselijke media wettelijk te erkennen als specifieke groep mediaorganisaties naast commerciële en publieke media, zonder dat dit ten koste gaat van de traditionele media;;
16. verzoekt de Commissie om plaatselijke media, bij het opstellen van indicatoren voor mediapluralisme, ter waarborging van het mediapluralisme als een alternatieve "bottom-up" oplossing te beschouwen;
17. roept de lidstaten op plaatselijke media ter waarborging van het mediapluralisme actiever te ondersteunen, al dient een dergelijke steun niet ten koste te gaan van de publieke media;
18. benadrukt de rol die lokale, regionale en nationale autoriteiten kunnen spelen bij het steunen en bevorderen van plaatselijke media door te zorgen voor een geschikte infrastructuur, samen met steun in het kader van programma's die uitwisseling van optimale werkwijzen stimuleren, zoals het programma van de Gemeenschap "Regio's voor economische verandering" (voorheen het Interreg-programma);
19. vraagt de lidstaten televisie- en radiofrequentiespectrum, zowel het analoog als digitaal, beschikbaar te stellen, en daarbij in gedachten te houden dat de diensten die door plaatselijke media worden geleverd niet moet worden beoordeeld in termen van alternatieve kosten of rechtvaardiging van de kosten van spectrumtoewijzing maar op grond van de sociale waarde die ze vertegenwoordigen;
20. erkent dat enerzijds slechts een klein deel van de sector over de nodige kennis en ervaring beschikt om EU-steun aan te vragen en te verwerven, terwijl anderzijds de voor steun verantwoordelijke ambtenaren zich niet bewust zijn van het potentieel van plaatselijke media;
21. erkent dat de sector intensiever gebruik zou kunnen maken van financieringsregelingen van de EU voor zover deze bijdragen aan de doelstellingen van plaatselijke media, door de uitvoering van een aantal specifieke programma's, zoals het Europees Regionaal Ontwikkelingsfonds en het Europees Sociaal Fonds, alsook de mogelijkheid voor opleiding en scholing van journalisten door middel van bijvoorbeeld de programma's voor levenslang leren; benadrukt echter dat in beginsel de financiering uit nationale, lokale en/of andere bronnen moet komen;
22. spoort plaatselijke media aan een Europees internetplatform in het leven roepen om nuttige en relevante informatie voor de sector te verspreiden, en de vorming van netwerken en de uitwisseling van optimale werkwijzen te bevorderen;
23. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, alsmede aan de regeringen en parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

1. Plaatselijke media – een definitie

In dit verslag worden maatregelen verkend ter ondersteuning van plaatselijke media of alternatieve media in Europa, met het doel om een pluriform medialandschap en culturele diversiteit te waarborgen en de desbetreffende sector duidelijk te definiëren als specifieke groep mediaorganisaties in de mediasector. Plaatselijke media of alternatieve media kunnen worden gedefinieerd als:

mediaorganisaties op non-profitbasis die rekenschap verschuldigd zijn aan de gemeenschap waarop hun diensten gericht zijn. Zij staan open voor deelname aan het produceren van media-inhoud door leden van de gemeenschap. Als zodanig vormen zij naast commerciële en publieke media een specifieke groep binnen de mediasector.

Plaatselijke media richten zich tot specifieke doelgroepen. De taakstelling van plaatselijke media is duidelijk omlijnd en komt tot uitdrukking in de door deze media geproduceerde inhoud. Zij voorzien in de eerste plaats in een sociale behoefte.

Plaatselijke media bevorderen de sociale samenhang, dragen bij tot identiteitsvorming, versterken gevoelens van saamhorigheid en waarborgen culturele en taalkundige verscheidenheid.

Plaatselijke media worden meestal door geëngageerde, creatieve burgers georganiseerd die zich inzetten voor een maatschappelijk doel.

Plaatselijke media dragen ertoe bij de mediageletterdheid van de burgers te bevorderen door hen rechtstreeks te betrekken bij de productie en verspreiding van media-inhoud.

2. Historische achtergrond en actuele stand van zaken

De eerste activiteiten op het gebied van plaatselijke media ontstonden in Latijns-Amerika tijdens de jaren 40 in verband met protesten in een tinmijn. In de jaren 50 ontwikkelden plaatselijke media zich verder in Noord-Amerika.

In West-Europa werden de eerste plaatselijke media tijdens de jaren 60 en 70 in het leven geroepen om met hun uitzendingen een alternatief te bieden voor de publieke omroeporganisaties die door de overheid aan strenge inhoudelijke regels waren onderworpen. In het kader van de liberalisering in de jaren 80 werden sommige plaatselijke media wettelijk toegelaten. Sindsdien heeft deze sector in heel West-Europa langzaam maar zeker steeds meer erkenning gekregen.

In vele landen die in 2004 en 2007 tot de Europese Unie zijn toegetreden ziet de geschiedenis van deze sector er echter iets anders uit. Daar werden piratenzenders door burgerbewegingen gebruikt als middel van protest tegen autoritaire regimes. Een voorbeeld hiervoor is de Sloveense zender Radio Student, die in 1969 werd opgericht. Bovendien speelde in sommige andere landen van Midden-Europa de kerk een belangrijke rol bij de ontwikkeling van

alternatieve media. Zo was bijvoorbeeld in Polen de katholieke gemeenschapsradio nauw verbonden met de Poolse oppositiebeweging die tot de omwenteling van 1989 leidde.

Het ontstaan van het World Wide Web heeft in deze sector het zogenaamde derde tijdperk van de plaatselijke media ingeluid. Het internet vormt voor plaatselijke media evenzeer een uitdaging als voor alle andere media.

3. Sociale en culturele behoeften

Plaatselijke media kunnen voorzien in een uiteenlopende reeks sociale en culturele behoeften.

De rol van plaatselijke media voor de culturele dialoog, sociale insluiting en de cohesie van de samenleving

Plaatselijke media dragen ertoe bij de identiteit van specifieke belangengemeenschappen te versterken en leden van dergelijke gemeenschappen in staat te stellen een dialoog met andere groepen van de samenleving aan te gaan. Deze media kunnen derhalve een sleutelrol spelen bij de bevordering van tolerantie en pluralisme in de samenleving.

Voorbeeld: In Londen zijn voortijdige schoolverlaters en jonge voetbalsupporters met de uitvoering van een internetradioproject belast dat zich bezighoudt met verschillende aspecten van het supporterschap. De jongeren verslaan wedstrijden, interviewen idolen, maken uitzendingen over racisme, homofobie en rellen, en confronteren ouders met slachtoffers. Hierin worden zij door professionele radiomakers van een universiteit in Londen begeleid. Het project wordt door de overheid gesteund en door een grote voetbalclub uit Londen gefinancierd, die de radioprogramma's via zijn homepage uitzendt.

Plaatselijke media zijn tevens een doeltreffend middel om sociale insluiting te versterken en medezeggenschap op plaatselijk niveau te bevorderen. Plaatselijke media kunnen achtergestelden de mogelijkheid geven een actieve rol in de samenleving te spelen door aan debatten over onderwerpen die voor hen van belang zijn, deel te nemen.

Voorbeeld: De Britse omroep Angel Radio is gericht op en wordt gerund door senioren die een actievere rol in de samenleving wensen te spelen. Het radiostation verzorgt een groot aantal programma's die specifiek over ouderen en aanverwante onderwerpen gaan. De zender wil publieke debatten aanzwengelen over kwesties die van belang zijn voor deze doelgroep. Zo heeft Angel Radio cd's geproduceerd voor plaatselijke scholen, om de aandacht te vestigen op problemen als de veronachtzaming of de lichamelijke en geestelijke mishandeling van ouderen.

Plaatselijke media helpen burgers om met nieuwe uitdagingen om te gaan doordat zij via deze media gemakkelijker lotgenoten kunnen vinden.

Voorbeeld: Een nieuwe start in een land waarvan men de taal en de cultuur niet kent, is een uitdaging waarmee mobiele Europeanen dagelijks worden geconfronteerd. Zo'n nieuwe start is eenvoudiger als men ervaringen kan uitwisselen met mensen uit het land van herkomst die zich in dezelfde situatie bevinden. Internetfora voor dergelijke doelgroepen zijn voorbeelden voor goed functionerende plaatselijke media.

Plaatselijke media en mediageletterdheid

Plaatselijke media kunnen als instrument fungeren om individuele beroepskwalificaties in de media te versterken. Door de scholing in digitale en internetwerkzaamheden in het kader van plaatselijke media kunnen uiterst nuttige en overdraagbare vaardigheden worden opgedaan. Hierdoor kunnen mensen niet alleen geholpen worden om een baan in de mediasector te vinden, maar ook om het zelfrespect te verhogen en zelfvertrouwen te winnen. Zij krijgen nieuwe motivatie om te leren.

Plaatselijke media als schakel tussen lokale gemeenschappen en lokale publieke diensten

Plaatselijke media kunnen de aandacht van het publiek vestigen op bestaande openbare diensten en kunnen de burgers aanmoedigen ertoe bij te dragen dat de openbare diensten beter inspelen op de behoeften van de gemeenschap. Lokale openbare dienstverleners kunnen met plaatselijke media samenwerken om zich tot de lokale gemeenschap te wenden.

Bevordering van lokaal creatief potentieel

Plaatselijke media kunnen als katalysator voor lokale creativiteit fungeren en kunstenaars en creatieve ondernemers een platform bieden om nieuwe ideeën en concepten in het openbaar uit te proberen.

Voorbeeld: Het Open Kanaal in Amsterdam is een initiatief voor gemeenschapstelevisie. Televisie-uitzendingen als Hoeksteen Live zijn avantgardistische creatieve programma's. Hoeksteen Live is een twaalf uur durend programma met een participatieve aanpak: de camera gaat van hand tot hand en kan door iedereen worden opgepakt die een bijdrage aan de film willen leveren. Mensen kunnen naar de studio komen om live mee te doen aan het programma. Het programma experimenteert ook met het samenspel van internet en omroep. Zo is er een virtuele cameraploeg die films maakt en uitzendt over evenementen die in de virtuele internetwereld "Second Life" plaatsvinden.

Mediapluralisme en plaatselijke media

Mediapluralisme houdt in dat burgers toegang hebben tot een brede reeks informatiebronnen over een grote verscheidenheid aan onderwerpen, waardoor zij in staat worden gesteld zelf een mening te vormen, zonder hierbij op ongepaste wijze te worden beïnvloed door één organisatie die de opinievorming beheerst. Als zodanig wordt mediapluralisme als belangrijk onderdeel van een democratische samenleving beschouwd. Om deze reden is de pluriformiteit van de media ook verankerd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Plaatselijke media dragen ertoe bij het pluralisme in de media te versterken, aangezien zij onderwerpen die voor een bepaalde gemeenschap van centraal belang zijn, vanuit aanvullende invalshoeken benaderen.

Voorbeeld: La Maison des Media Libres is een Frans initiatief dat vier initiatieven voor gemeenschapstelevisie binnen een koepelorganisatie bundelt teneinde actualiteiten en sociale en culturele vraagstukken vanuit een alternatieve invalshoek te benaderen. Doel hiervan is om

een alternatief mediacentrum op te bouwen dat naast televisie- en radio-uitzendingen ook gericht is op het uitgeven van boeken, filmdistributie en evenementen.

4. De EU en de plaatselijke media

Communicatiebeleid

Het Witboek inzake een Europees communicatiebeleid stelt duidelijk dat de beleidsvorming van de EU op dit gebied moet zijn gebaseerd op het recht op informatie, de vrijheid van meningsuiting, inclusiviteit, diversiteit en participatie. Eén van de centrale beginselen die in het Witboek worden onderstreept is dat op de behoeften van de burgers moet worden ingespeeld door "lokaal te gaan". Beleidsinitiatieven van de EU en de gevolgen daarvan dienen te worden bediscussieerd in de lokale context waarin het dagelijks leven van de burgers zich afspeelt. Plaatselijke media zouden ertoe kunnen bijdragen de participatie van de burgers in het openbare debat te versterken en de Commissie te helpen het beleid van de EU beter af te stemmen op de behoeften van de burgers. **Een actievere samenwerking met plaatselijke media op lokaal niveau zou de Commissie de mogelijkheid kunnen geven om een nauwere dialoog met de burgers aan te gaan.**

Onderwijs en mediageletterdheid

In haar recente mededeling over mediageletterdheid verklaart de Commissie dat "het ook van belang [is] dat burgers meer inzicht krijgen in de economische en culturele dimensie van de media en dat een discussie op gang wordt gebracht over het belang van sterke en concurrerende media op wereldniveau voor de Europese economie, zodat gezorgd wordt voor pluralisme en culturele diversiteit". **Plaatselijke media dragen er duidelijk toe bij de burgers meer inzicht te geven in de media-industrie**, vooral door burgers rechtstreeks te betrekken bij de productie en verspreiding van media-inhoud.

Mediapluralisme

De Commissie is voornemens om begin 2009 een mededeling over indicatoren voor pluralisme in de media te publiceren, in reactie op de in de EU-instellingen heersende bezorgdheid dat mediaconcentratie afbreuk doet aan het pluralisme en de verscheidenheid in de media. De mededeling zal naar verwachting vergezeld gaan van een openbare raadpleging. **Bij deze raadpleging dient rekening te worden gehouden met plaatselijke media als alternatieve organisaties die van onderop kunnen bijdragen tot meer pluralisme in de media.**

Bovendien zou een actievere ondersteuning van plaatselijke media door de lidstaten een manier kunnen zijn om het pluralisme in de media te waarborgen.

5. De behoeften van de sector

Een van de belangrijkste zwakke punten van de plaatselijke media in Europa is gelegen in het feit dat zij door vele nationale rechtsstelsels niet worden erkend. Een van de positieve voorbeelden in dezen is het Verenigd Koninkrijk, waar plaatselijke media naast commerciële en publieke media wettelijk zijn erkend. In de EU-wetgeving daarentegen worden plaatselijke media niet als specifieke vorm van media genoemd, maar is slechts sprake van publieke of commerciële aanbieders van mediadiensten.

In geen enkele relevante wetstekst is het concept van plaatselijke media opgenomen.

Onder deze omstandigheden hebben plaatselijke media het moeilijk.

Voor de ontwikkeling van plaatselijke media is het van belang dat zij een wettelijk erkende status krijgen. Daardoor zou de sector meer zichtbaarheid bij beleidsvormers krijgen en in gesprek kunnen komen met adverteerders of financieringsinstellingen.

Op basis van de thans geldende voorschriften zouden de lidstaten gebruik moeten maken van de mogelijkheid om doorgifteverplichtingen in hun nationale wetgeving dusdanig te formuleren dat zij zich eveneens uitstrekken tot plaatselijke media. Doorgifteverplichtingen moeten redelijk zijn in het licht van duidelijk gedefinieerde doelstellingen van algemeen belang. Tot dergelijke doelstellingen behoren onder meer de vrijheid van meningsuiting, pluralisme in de media, culturele en taalkundige verscheidenheid en sociale insluiting.

Culturele diversiteit en mediapluralisme kunnen door de nationale autoriteiten worden gebruikt als criterium om te evalueren of het noodzakelijk is om exploitanten te verplichten specifieke omroepdiensten aan te bieden. In de digitale omgeving is het bovendien van belang om ervoor te zorgen dat instrumenten als elektronische programmagidsen de beschikbare plaatselijke media in hun overzichten opnemen. Daarom **dienen de EU en de regelgevende instanties van de lidstaten rekening te houden met deze concepten om te toewijzing van radiofrequenties aan plaatselijke media en de integratie daarvan in de digitale omgeving te rechtvaardigen, ook na de digitale omschakeling.**

In dit verband zij erop gewezen dat de kosten verbonden aan de omschakeling van analoge naar digitale omroep een zware belasting vormen voor plaatselijke media.

6. Financiering van plaatselijke media

De verschillende plaatselijke media beschikken over sterk uiteenlopende financiële middelen, maar over het algemeen zijn deze aan de lage kant. EU-financiering kan een belangrijke inkomstenbron vormen. Vanwege het heterogene karakter van de sector en op grond van het feit dat plaatselijke media in vele uiteenlopende behoeften voorzien, komt de sector in aanmerking voor allerlei vormen van EU-financiering, zoals het Europees Regionaal Ontwikkelingsfonds, het Europees Sociaal Fonds, programma's voor levenslang leren enzovoort.

Evenwel beschikt slechts een klein deel van de sector over de nodige kennis en ervaring om EU-steun aan te vragen en te verwerven. Anderzijds zijn de voor steun verantwoordelijke ambtenaren zich ook niet bewust van het potentieel van plaatselijke media.

Het concept van plaatselijke media kan dus nog verder worden geïntegreerd in steunmaatregelen van de EU. Informatie over het aanvragen van middelen uit bestaande EU-fondsen dient te worden verspreid via een Europees, op het internet gebaseerd platform.

7. Organisatie en vertegenwoordiging van de sector op EU-niveau

Het feit dat plaatselijke media op geen enkele wijze voorkomen in EU-documenten toont duidelijk aan dat de sector over te weinig contacten met wetgevers en bestuurders op Europees niveau beschikt.

De lopende hervorming van het regelgevingskader voor de telecommunicatiesector zou voor de sector een belangrijke gelegenheid kunnen zijn om zijn stem te laten horen en in het debat te participeren. Dit geldt ook voor de beoogde raadpleging inzake indicatoren voor pluralisme in de media. **De toegevoegde waarde die plaatselijke media toekomt voor de omzetting van de EU-doelstellingen, zou voor de Commissie een goede reden moeten zijn om te overwegen de sector bij de discussies op Europees niveau te betrekken.**

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	2.6.2008
Uitslag eindstemming	+: 20 -: 1 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Katerina Batzeli, Ivo Belet, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Claire Gibault, Lissy Gröner, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Mikel Irujo Amezaga, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Doris Pack, Christa Prets, Karin Resetarits, Pál Schmitt, Helga Trüpel, Thomas Wise
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Victor Boștinaru, Gyula Hegyi, Elisabeth Morin, Ewa Tomaszewska